

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2022/23:12

Fredagen den 18 november

§ 1 Transport-, telekommunikations- och energifrågor

Statssekreterare Daniel Liljeberg

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport,
telekommunikation och energi den 25 oktober 2022

Information och samråd inför extrainsatt möte i Europeiska
unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 24
november 2022

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon! När man hämtar en statssekreterare känns det nästan som att man bjuder in till en tandläkarklinik. Välkommen till den dentala kliniken EU-nämnden!

Vi börjar med transport-, telekommunikations- och energifrågor. Statssekreterare Daniel Liljeberg med medarbetare återrapporterar från mötet i rådet den 25 oktober.

Anf. 2 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Herr ordförande! Nämnden har tagit del av en skriftlig rapport från rådsmötet den 25 oktober. Om ni har frågor svarar jag gärna på dem.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Finns det några frågor? Om inte lämnar vi den punkten och går över till Icke lagstiftande verksamhet och dagordningspunkt 3, Rådets förordning om ökad solidaritet genom bättre samordning av gasinköp, utbyte av gas över gränserna och tillförlitliga prisriktvärden (Kommissionens förslag till rättslig grund: artikel 122.1 i EUF-fördraget). Det är ett beslutsärend.

Anf. 4 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Vid ministermötet den 24 november väntas en politisk överenskommelse antas om det förslag till rådsförordning med gaskris-åtgärder som kommissionen presenterade den 18 oktober.

Sammanfattningsvis kan sägas att förslaget syftar till att få ned gas- och elpriserna i Europa med bibehållen eller höjd försörjningstrygghet.

Kommissionen föreslår bland annat en upphandlingsplattform som ska göra det möjligt att gemensamt upphandla gas som importeras till Europa. Förslaget innehåller även en mekanism för minskad volatilitet på de finan-

siella gasmarknaderna och ändringar i regelverket för solidaritetsgas, det vill säga gastillförsel från ett land till ett annat vid akut gasbrist.

Kommissionen föreslår också ett frivilligt referenspris kopplat till flytande naturgas som ett alternativ till priset på TTF-börsen i Nederländerna.

Regeringen välkomnar förslaget på en övergripande nivå och anser att det är positivt att det tar stor hänsyn till försörjningstryggheten inom EU.

Förslagen om solidaritetsgas möjliggör en större gastillförsel till Sverige i händelse av akut gasbrist, vilket givetvis är positivt.

Regeringen välkomnar också en diskussion om förslag som kan frikoppla elpriset från exceptionellt höga gaspriser om detta kombineras med gasbesparingsåtgärder och inte riskerar försörjningstryggheten. Det är också viktigt att eventuell finansiering ligger på varje enskild medlemsstat.

Vad gäller förslag om att minska volatiliteten på de finansiella marknaderna avser regeringen att verka för att åtgärderna inte försämrar den finansiella energimarknadens funktionssätt. Det är viktigt att energimarknaderna fungerar.

Anf. 5 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Miljöpartiet välkomnar detta men vill också understryka att det behövs kraftiga och bindande krav på gasbesparingsåtgärder samt kraftiga och bindande krav på energieffektiviseringsåtgärder i stort. Det tycker vi saknas i underlaget. Vi skulle vilja trycka på att både energieffektiviseringsåtgärder och gasbesparingsåtgärder är viktiga i arbetet.

Anf. 6 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag vill hålla med Rebecka Le Moine angående energieffektivisering. Det är den vägen vi bör gå om vi ska få till det här nu när vi har den situation vi har, och även i framtiden med tanke på klimatkrisen.

Anf. 7 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Det är Sveriges ståndpunkt att vi ska få till åtgärder som sänker konsumtionen av gas. Det är själva förutsättningen och Sveriges ingångsvärde i den här förhandlingen.

Energieffektiviseringsåtgärder hanteras inom andra delar av EU-arbetet men är såklart väldigt viktiga för Sverige.

Anf. 8 REBECKA LE MOINE (MP):

Jag vet inte om det är läge att anmäla avvikande ståndpunkt. Jag tycker inte att det framgår så tydligt som det ges sken av. Om detta är Sveriges ingång skulle det kunna nämnas med ord där förslaget till svensk ståndpunkt står. Men det står ingenstans att läsa om vare sig gasbesparingsåtgärder eller energieffektiviseringsåtgärder. Om det inte är någonting man vill ta med sig skulle Miljöpartiet vilja anmäla avvikande ståndpunkt.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Här gäller ju både det talade och det skrivna ordet, så statssekreteraren får väl göra sin bedömning av vad som står.

Anf. 10 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Regeringens uppfattning är att för att ett sådant här system ska komma på plats måste det kombineras med minskad konsumtion av gas. Det är det långsiktiga målet som Sverige ställer sig bakom. Det är vad vi kommer att verka för på det här energiministermötet.

Anf. 11 LORENA DELGADO VARAS (V):

Det vore nog bra att anmäla avvikande ståndpunkt angående den frågan och även om att man anser att omställningen till fossilfria energislag behöver påskyndas. Vänsterpartiet menar att det borde vara förnybara energislag.

Jag förstår att man från Sveriges håll vill använda ordet fossilfria för att trygga tankegångarna om kärnkraft, men i Europa och EU pratas det om renewable, alltså förnybar, energi – inte fossilfria energislag.

Anf. 12 REBECKA LE MOINE (MP):

För tydlighetens skull: Kommer ni att skriva med orden gasbesparingsåtgärder och energieffektiviseringsåtgärder i förslaget till svensk ståndpunkt? Om inte vill jag anmäla en avvikande ståndpunkt.

Anf. 13 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Jag vill göra ledamoten uppmärksam på att det i förslaget till svensk ståndpunkt när det gäller pristak tydligt står att gasbesparingsåtgärder ska kombineras med det övriga som ska ske för att vi ska ställa oss bakom någonting sådant. Jag skulle säga att det här delvis finns med i vår ståndpunkt.

Anf. 14 REBECKA LE MOINE (MP):

Jag skulle vilja få med det i den här texten också. Det är viktigt, speciellt som man menar att det är vår politik. Men för tydlighetens skull anmäler jag en avvikande ståndpunkt angående detta.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Vill statssekreteraren tillfoga något ytterligare?

Anf. 16 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Nej.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns en avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet vad gäller gasbesparing och energieffektivisering och en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet vad gäller gasbesparing och energieffektivisering samt att det ska stå ”förnybart” i stället för ”fossilfritt”.

2022/23:12
18 november

Anf. 18 REBECKA LE MOINE (MP):
Herr ordförande! Jag vill gärna hänga på Vänsterpartiets mening om fossilfritt och förnybart.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Då har ni likalydande avvikande ståndpunkter.

Med detta konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Rådets förordning om ramen för en påskyndad utbyggnad av förnybar energi (Kommissionens förslag till rättslig grund: artikel 122.1 i EUF-fördraget). Detta är en beslutspunkt.

Anf. 20 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Herr ordförande! Vid ministermötet väntas en politisk överenskommelse antas om förslaget till rådsförordning om att öka takten i utbyggnaden av förnybar energi. Kommissionen föreslår bland annat att planering, utbyggnad och drift av verksamhet för förnybar energitillförsel samt anslutning till elnätet ska antas vara av överskuggande allmänintresse vid avvägning av tillståndsfrågor i förhållande till art- och habitatdirektivet, fågeldirektivet och ramvattendirektivet.

Tillståndsprocesser för solenergianläggningar föreslås inte få ta längre tid än en månad. För solenergianläggningar under 50 kilowatts effekt ska ett uteblivet beslut från myndigheter inom denna tid innebära att tillståndet anses beviljat. Kommissionen föreslår också att tillståndsprövning och installation av värmepumpar inte får ta mer än tre månader.

Regeringen anser att förslaget kan välkomnas på en övergripande nivå givet dess tillfälliga giltighet och under förutsättning att tillräcklig hänsyn tas till medlemsstaternas skilda nationella förutsättningar.

Vad gäller tillståndsprocessen för solenergi finns det skäl att i vissa fall möjliggöra en längre tidsfrist för myndigheternas bedömning, till exempel när det finns risk för påverkan på kulturmiljöer eller totalförsvarsintressen.

Regeringen anser också att formuleringarna om överskuggande allmänintresse bör innehålla samma flexibilitet för medlemsstater som finns i den antagna allmänna riktlinjen för direktivet om förnybar energi.

Anf. 21 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för dragningen.

Centerpartiet välkomnar det här förslaget men menar att de åtgärder som presenteras bör göras permanenta. Centerpartiet står därför bakom den avvikande ståndpunkt som har lämnats i utskottet.

Anf. 22 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag kan tycka att min första fråga har rimlighet av demokratisk karaktär. Utifrån de uppgifter vi har fått under de senaste dagarna om hur man samordnar sig i Regeringskansliet är det väl, när det gäller den här punkten om förnybar energi, rimligt att fråga om statssekreteraren innan detta behandlas kan meddela EU-nämnden om det här är samordnat med Sverigedemokraterna eller inte.

Jag går vidare till min andra fråga. Det som ska behandlas här och som är uppe på dagordningen handlar ju om förnybar energi. Jag vill fråga statssekreteraren: Vad är det som gör att det inte är förnybar energi som man svarar på i den svenska ståndpunkten? Vad är det som gör att man inte har en ståndpunkt som handlar om det som frågan faktiskt berör, nämligen förnybara energislag?

Anf. 23 LORENA DELGADO VARAS (V):

Angående förnybart ställer jag samma fråga. Begreppet ”förnybart” används i EU, men härifrån vill man fortsätta att använda ”fossilfritt”.

Jag har en fråga vad gäller tillståndsprocesser för solenergi och risken för påverkan på kulturmiljöer och totalförsvarsintressen. Det är ju inte stora solparker vi pratar om, utan det handlar snarare om tre villatak med solpaneler. Jag förstår inte riktigt varför man från Sveriges håll måste lägga till detta om kulturmiljöer och totalförsvarsintressen. Det finns en tidsram för att påskynda processerna, och de flesta kommuner borde ju ha koll på vilka byggnader som är skyddade på grund av kulturmiljöintressen.

Anf. 24 REBECKA LE MOINE (MP):

Från Miljöpartiets sida är vi ganska skeptiska till att man sätter detta på paus. Vi vill också understryka att det bör gälla förnybara energislag och inte endast fossilfria.

Vi skulle i detta också behöva beakta Århuskonventionen, så att det här inte sker på bekostnad av civilsamhällets möjlighet att påverka.

Vi vill också lägga vikt vid att det här inte på något sätt får innebära inskränkningar eller försämringar för urfolkens rättigheter.

I övrigt vidhåller jag den avvikande ståndpunkt som har lämnats i näringsutskottet.

Anf. 25 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

När det gäller kultur- och totalförsvarsintressen anser regeringen, oavsett vad EU avser att göra, att dessa intressen behöver värnas i den svenska kontexten. Därför är det nämnt på det sättet.

När det gäller förnybart eller fossilfritt är den svenska regeringens uppfattning att vi behöver röra oss mot att prata om fossilfritt, av det enkla skälet att detta är det mest effektiva när vi arbetar med klimatfrågan. Det är därför det står på det sättet.

Har detta samordnats med SD? Vi samordnar sådant som ligger inom Tidöavtalet med SD. Jag uppfattar att detta är samordnat, men jag blir svaret skyldig här.

Anf. 26 MATILDA ERNKRANS (S):

Då vill Socialdemokraterna framföra en avvikande ståndpunkt. Vi tycker att det är rimligt, när den svenska ministern ska till ministerrådet och förhandla och besluta om den förordning som handlar om just förnybar energi och ingenting annat, att den svenska ståndpunkten uttrycker ett ställningstagande om förnybart. Därför vill vi anmäla en avvikande ståndpunkt. Vi tycker att det ska stå ”förnybara” energislag i ståndpunkten och inte ”fossilfria”.

Anf. 27 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag anser fortfarande att den här meningen under regeringens ståndpunkt inte behövs, av uppenbara skäl. Det här är ändå för att påskynda och inte lägga hinder för detta. Jag vill också lyfta fram Vänsterpartiets och Miljöpartiets avvikande mening i näringsutskottet om bland annat urfolksrättigheter.

Vi vill inte ha med den här meningen, och vi vill ta in ”förnybara” energislag.

2022/23:12
18 november

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Då uppfattar jag det som att Miljöpartiet och Vänsterpartiet har likalydande avvikande ståndpunkter som följer upp näringsutskottet samt avvikande uppfattning om förnybart i stället för fossilfritt och om urfolksrättigheter. Socialdemokraterna har en avvikande ståndpunkt vad gäller förnybart i förhållande till fossilfritt.

Anf. 29 MALIN BJÖRK (C):

Vi har också en avvikande ståndpunkt i enlighet med den vi hade i näringsutskottet.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Du följer alltså upp den. Och det är att det ska vara permanent och inte tillfälligt? Ja.

Med det konstaterar jag ändå att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går till dagordningspunkt 5, Diskussion om marknadskorrigeringsmekanism. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 31 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Vid ministermötet väntas en diskussion om en marknadskorrigeringsmekanism för att hantera höga gaspriser. Det är sannolikt att kommissionen kommer att presentera ett förslag om en marknadskorrigeringsmekanism i nästa vecka. Marknadskorrigeringsmekanismen kan komma att vara mer eller mindre lik ett pristak. Formerna för detta är ännu okända.

Regeringen anser att en eventuell marknadskorrigeringsmekanism inte bör leda till ökad gasanvändning, till försämrade försörjningstrygghet eller till att stabiliteten av funktionen på energiderivatmarknaden försämrades.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Har statssekreteraren någon övrig fråga?

Anf. 33 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Nej.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för dagens medverkan och önskar en trevlig helg när den så inträder.

§ 2 Utrikes frågor – handel

Statsrådet Johan Forssell

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 12 juni 2022

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 15 juni 2022

Återrapport från informellt ministermöte den 30–31 oktober 2022

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 25 november 2022

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Nu har vi statsrådet Johan Forssell med medarbetare här. De hälsas välkomna till hans första EU-nämndsmöte. Det kommer ej att bli det sista, kan vi utlova. Varmt välkommen, Johan! Vi börjar med återrapporterna.

Anf. 36 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande! Jag tackar för det. Det är roligt att vara här i EU-nämnden. Jag hoppas på ett bra och konstruktivt samarbete framöver i dessa för Sverige så oerhört viktiga frågor.

Jag har blivit ombedd att informera inför FAC – handel. Jag var i näringsutskottet häromdagen och gjorde en dragnig om vad FAC handel är för någonting, eftersom det har varit skifte också i riksdagen. Jag tror inte att jag behöver göra det i den här konstellationen utan tänkte vara mer effektiv och gå rakt på sak.

När det gäller FAC – handel den 30–31 oktober i Prag har den återrapporten skett skriftligen, så jag tänkte inte uppehålla mig jättemycket vid det heller. I korthet diskuterade vi mycket den geopolitiska situationen och vikten av handel, med viss tonvikt på situationen i Ukraina. Därtill stod digital handel och EU:s handelsrelationer med USA väldigt mycket på agendan. Mötet gästades också av USA:s handelsrepresentant, ambassadör Katherine Tai. Vi hade en bra diskussion. Vi hade också en bilateral diskussion med henne. Det var ju inga formella beslut under själva mötet som sådant.

Jag svarar gärna på frågor, om det finns sådana, om vad som skedde.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Bra komplement till det skriftliga!

Då går vi till dagordningspunkt 3, Reformen av WTO och förberedelserna inför WTO:s trettonde ministerkonferens – lägesrapport. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 38 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande! Vid rådsrådet i Bryssel kommer vi att diskutera det aktuella läget i förhandlingarna vid WTO med särskilt fokus på den diskussion som har pågått ett tag kring en reformering av detta, särskilt avseende tvistlösningssystemet. Vi kommer även att diskutera förberedelserna inför nästa ministerkonferens, som preliminärt äger rum i slutet av 2023.

WTO:s tolfte ministerkonferens, MC 12, ägde rum den 12–17 juni. Där uppnåddes en hel del resultat, trots ett väldigt svårt förhandlingsläge. Det

blev en uppgörelse om WTO:s svar på pandemin, en överenskommelse om förbud mot vissa skadliga fiskesubventioner samt en ministerdeklaration om livsmedelsförsörjning. Det blev även ett särskilt förbud mot exportrestriktioner på livsmedel, en ny process för att förhandla WTO-reform och en sedvanlig förlängning av e-handelsmoratoriet.

Regeringen välkomnar det här resultatet. Vi ser att det innebär en framgång för WTO som organisation.

Nu inleds arbetet med att genomföra besluten och förbereda nästkommande ministerkonferens. Där är regeringens utgångspunkt att det multilaterala och regelbaserade världshandelssystemet ska värnas för att just främja en fri, hållbar och regelbaserad världshandel. En viktig del i detta är moderniseringen av WTO. Vi stöder därför EU-kommissionens arbete med att återupprätta WTO:s tvistlösningsmekanism för att hantera handelskonflikter.

Denna är i två steg. Det första steget är en panelrapport, och det andra är en möjlighet att överklaga panelens utslag. Det är i sin tur en grundläggande förutsättning för att ha en rättssäker tvistlösningsmekanism. Det här överprövningsorganet är ju satt ur spel, kan man säga, av USA sedan 2019.

Anf. 39 MONICA HAIDER (S):

Tack för föredragningen, ministern!

I inledningen av ståndpunkten står det, precis som du säger, att regeringen vill främja en fri, hållbar och regelbaserad handel. Men i målsättningen för vår handelspolitik ingår ju också ”rättvis”. Vi skulle vilja lägga till ”rättvis” även i ståndpunkten. Vill inte ministern göra det anmäler vi en avvikande ståndpunkt.

Anf. 40 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Jag tackar ministern för dragningen.

Jag är lite inne på samma linje som Monica Haider. Vi hade dock ett förslag på ett annat ord, nämligen ”värde” – alltså en fri, hållbar och värde- och regelbaserad världshandel.

Detta gör sig alltmer gällande när det kommer till autokratiska regimer. Under senare år har kommissionen också lyft upp vikten av en mer värdebaserad internationell handel. Det innebär att värden som miljö, klimat och sociala rättigheter får en ny, betydande roll utöver det rent ekonomiska.

Jag undrar hur regeringen ser på det.

Anf. 41 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag är inne på detsamma som Monica Haider från Socialdemokraterna. Det ska vara en rättvis världshandel.

På något sätt måste vi lyfta fram att handelsfrågan inte får stå över frågorna om demokrati och mänskliga rättigheter. Dessutom har regeringen i dag en ganska stor antydning till att biståndsarbetet ska gå via handel och att man på det sättet vill skapa rättvisa i världen. Då tänker jag att det är viktigt även för regeringen att lyfta att man har denna tanke när man pratar om handelsfrågor. Inte för att jag håller med om just de tankarna, men jag tycker att det är viktigt att prata om rättvisa när det kommer till handel.

2022/23:12
18 november

Anf. 42 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack, biståndsministern, och välkommen till nämnden!

Den inriktning som har aviserats tidigare av regeringen är att det är via handel som man ska verka för välstånd och minskad fattigdom i världen. Vi från Miljöpartiet är oroliga att det här ska användas som ett medel för att villkora biståndet, att svenska företag ska verka i vissa länder för att nå målen. Vi delar inte den bilden, och av den anledningen ansluter jag mig till föregående talare och vill understryka en rättvis handel.

Anf. 43 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Tack för frågor och kommentarer! Regeringen vill stå kvar vid ståndpunkten att Sverige ska verka för en fri, hållbar och regelbaserad världshandel.

Det finns lite olika skäl till det. Det ena skälet är att begreppet ”regelbaserad” är mycket bredare, menar vi. Det täcker också in betydligt fler aspekter än just vad som är rättvisa och skapar faktiskt också förutsättningar för en mer rättvis handel. En rättvis handel är ju till väldigt stora delar just en regelbaserad handel, skulle vi säga. Det är viktigt inte minst för att skydda svagare länder och intressen där inte den starkes rätt gäller.

Sedan är det väl också så att begreppet ”rättvis handel” har väldigt olika innebörd för olika personer och partier. För en hel del viktiga globala aktörer står det faktiskt i direkt motsats till frihandel och andas snarare merkantilism och reciprocitet. Att luta sig mot den termen menar vi står för en viss otydlighet i var Sverige står i handelsfrågor.

Begreppet ”regelbaserad” är alltså enligt vår mening betydligt bredare och betydligt bättre för att spegla den svenska positionen.

Anf. 44 MONICA HAIDER (S):

Tack för svaret, ministern! Vi vill ju inte ta bort begreppet ”regelbaserad”, men vi vill lägga till ”rättvis” också. Och vi har ju ett handelspolitiskt mål där faktiskt ”rättvis” ingår.

Vi vill därför anmäla en avvikande ståndpunkt.

Anf. 45 LORENA DELGADO VARAS (V):

Vi vill också anmäla en avvikande ståndpunkt och håller med Socialdemokraterna här. Jag tänker att eftersom det finns så många olika otydliga meningar kring både regelbaserad och rättvis handel kan det väl vara bra att tydliggöra det genom att lägga till ”rättvis”.

Anf. 46 REBECKA LE MOINE (MP):

Jag blir väldigt fundersam om vad regelbaserad handel innebär. Finns det någon nation som förespråkar någonting annat? Vad innebär regelbaserad handel när vi har olika lagstiftningar nationellt och internationellt som varierar otroligt mycket i genomslag och kraft? Vissa länder har ju i princip en icke existerande miljölagstiftning. Vissa stater och nationer har en oerhört hög grad av korruption. Vissa länder har en väldigt svag lagstiftning när det kommer till det sociala.

Ska inte Sverige via sin handel och sitt internationella arbete verka för att lyfta och höja lägstanivån, så att säga? Eller ska man bara luta sig till-

baka och säga att vi tycker att vi ska följa regler? Vad innebär en regelbaserad handel? Jag tycker att det låter väldigt flummigt.

Anf. 47 MALIN BJÖRK (C):

Jag vet inte om jag var tillräckligt tydlig. Jag sa att jag var inne på samma linje, men jag har ett annat ord. Jag vill inte använda ordet ”rättvis” utan ”värde” och ”värdebaserad handel”, som ju också används av kommissionen i olika sammanhang. Jag fick inte riktigt svar på frågan om regeringen är öppen för att använda det ordet, som ju har en lite annan betydelse.

Anf. 48 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Vad gäller begreppet ”värdebaserad” är det någonting som vi får fundera på. Jag har faktiskt inte tänkt på det tidigare. Det kan man väl möjligen diskutera. Jag noterar och tar med mig det.

När det gäller begreppen ”regelbaserad” och ”rättvis”, är det klart att det alltid finns ett utrymme för diskussioner. Men min och regeringens ståndpunkt är nog att om man tycker att begreppet ”regelbaserad” är otydligt är det ingenting mot begreppet ”rättvis” som verkligen är otydligt.

Hur ska man då hänga upp det begreppet? Svaret är att här finns ett tydligt internationellt ramverk, det vill säga WTO-regelverket. På frågan om det är självklart att länder förhåller sig till det är svaret tyvärr nej. Vi ser ett antal exempel på stora länder som sätter upp egna regelverk som står i strid med det. Vi har ett aktuellt exempel som vi strax ska återkomma till här, nämligen det amerikanska paketet Inflation Reduction Act, som ju på flera punkter utmanar just WTO-regelverket.

Svaret på frågan är alltså nej, det är definitivt inte självklart. Det finns ett internationellt ramverk att hänga upp det på. Att det följs är viktigt för Sverige, men det är också väldigt viktigt för många länder som behöver handeln för att lämna fattigdom bakom sig och nå välstånd. Det är i alla fall regeringens ståndpunkt.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Då uppfattar jag att det finns åtminstone tre partier för en avvikande ståndpunkt vad gäller rättvis handel. Vill Malin Björk följa upp sin mening vad gäller begreppet ”värdebaserad” eller är du nöjd med statsrådets svar?

(MALIN BJÖRK (C): Jag nöjer mig med statsrådets svar.)

Utmärkt! I så fall kan jag konstatera att det finns en avvikande ståndpunkt från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet om orden ”rättvis handel”. I övrigt konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, statsrådets cliffhanger om IRA och handelsförbindelserna mellan EU och USA. Det är en lägesrapport och en diskussionspunkt.

Anf. 50 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Ordförande! Vi kommer även att diskutera den senaste utvecklingen i den transatlantiska handelsrelationen. Här kan man säga att huvudfokus

väntas vara förberedelser inför det tredje mötet i TTC, Trade and Technology Council, som kommer att äga rum i USA den 4–5 december.

Som alla vet är en stark transatlantisk handelsrelation helt avgörande för Sveriges ekonomi, vårt välbefinnande och vår säkerhet. Regeringen stöder därför ett fördjupat samarbete mellan EU och USA. Man kan även notera att just TTC har på relativt kort tid, ett år bara, blivit ett väldigt viktigt instrument för att utveckla vårt samarbete här.

Det är kommissionen som leder samarbetet från EU:s sida, och här finns en dialog mellan kommission och medlemsstaterna om vilket fokus som ska finnas för samarbetet med USA. Vi har från svensk sida påpekat att det är viktigt att TTC inte bara blir någon form av allmän diskussionsklubb utan att det också leder till konkreta resultat. Här har vi naturligtvis också en roll att spela som inkommande EU-ordförande.

Det här transatlantiska samarbetet bidrar även till att upprätthålla just den regelbaserade världsordningen och handeln. Här finns en del aktuella frågor kopplat till inte minst Inflation Reduction Act, förkortat IRA – oklart om det är en lyckad förkortning, men så är det. Här finns det vissa problem, och vi välkomnar därför att EU och USA nyligen har inrättat den här särskilda arbetsgruppen som ska hantera just den typen av frågor. Vi följer det arbetet väldigt noga och hoppas att det ska bli en lösning på detta i närtid och att det inte ska bli en fråga för eventuell tvistehantering inom ramen för WTO. Vi vet ännu inte så mycket mer än så. Det finns stora frågetecken, kan man säga.

Till sist vill jag också informera om att regeringen avser att under rådsmötet ånyo framföra vårt önskemål om att det fjärde ministermötet inom TTC ska äga rum i Sverige i maj/juni 2023. Tentativt tänker vi att detta ska ske i norra Sverige, där fokus ska ligga på hur TTC kan bidra till att främja den gröna omställningen på båda sidorna av Atlanten, vilket vi tycker ligger mycket väl i linje med både Sveriges, EU:s och USA:s prioriteringar.

Anf. 51 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag hade inte planerat att ställa någon fråga, men eftersom det är det talade ordet som gäller blev jag ändå lite nyfiken när statsrådet sa att den här delen av handelspolitiken också är viktig inför EU-ordförandeskapet.

Vi har precis varit en delegation på interparlamentarisk konferens, där vi har träffat andra parlamentariker som sitter i motsvarande EU-utskott. När det gäller att verka för en fri, öppen och rättvis handel kan man väl säga att det inom EU-kretsen drar åt lite andra håll med en mer protektionistisk tanke. I och med att statsrådet lyfte detta skulle det därför vara intressant att veta hur man ser på handelspolitiken och ordförandeskapet.

Via medier har det också kommit oss information till del om att det finns en lista, som vi inte ännu har sett, där man ska samråda med Sverigedemokraterna i detalj om ett antal punkter som också rör EU-politiken. Är handelspolitiken en av dem?

Anf. 52 MALIN BJÖRK (C):

Tack för dragningen! Vi tycker att det är viktigt med en positiv och öppen transatlantisk agenda och funderar på om regeringen också kan föra

fram att det är viktigt att så småningom återuppta verkliga handelsförhandlingar mellan EU och USA. Jag undrar hur regeringen ställer sig till det.

Anf. 53 REBECKA LE MOINE (MP):

För att också vara lite positiv i det här sammanhanget gläds jag åt att den gröna omställningen nämns. Däremot saknar jag en benämning av mänskliga rättigheter, och jag kan formulera det som en fråga.

Det finns ju lagstiftning kring due diligence. Kommer regeringen att verka för att det också lyfts upp och implementeras?

Anf. 54 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Även från Sverigedemokraternas sida är det en prioritering att verka för frihandel och goda handelsrelationer med andra länder. Om Socialdemokraterna är intresserade av att lyssna och höra mer om Sverigedemokraternas tankar om handel är det bara att ta kontakt med oss så kan vi reda ut de sakerna. Vi välkomnar också ett sådant fokus för det svenska ordförandeskapet.

Anf. 55 MATILDA ERNKRANS (S):

För ordningens skull, herr ordförande, riktade sig min fråga här i EU-nämnden till statsrådet som har ansvar för detta.

För ordningens skull vill jag också säga att Socialdemokraterna inte har några planer på att samarbeta med Sverigedemokraterna.

Anf. 56 ORDFÖRANDE:

Jag ska själv ta till orda, kort bara.

Jag tycker att Malin Björks fråga är väldigt viktig och intressant. Dock finns väl skäl att vara bekymrad över att tåget har gått när det gäller TTPA, och det kan man verkligen på alla sätt beklaga.

Den stora risken är väl nu att det amerikanska paketet Inflation Reduction Act innehåller ganska mycket ”buy American”. Som också Matilda Ernkrans var inne på finns risken att motreaktionen blir mer protektionism från europeisk sida. Det finns ju tal om att ”buy European” nu och så. Vi bör på alla sätt försöka förhindra den typen av tit for tat och i stället verka just för en global frihandel. Då gäller det att övertyga USA om det, på den inslagna väg som man nu har haft under ett antal år under flera administrationer.

Anf. 57 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Tack för frågorna, som jag ska försöka besvara efter bästa förmåga. Ni får hojta till om jag missade någonting.

Om vi börjar med frågan om due diligence kan jag konstatera att den frågan inte står på dagordningen. Formellt ligger den på Justitiedepartementet, så jag tror att jag lämnar den därhän och så får ni helt enkelt hantera den på annat sätt.

När det gäller det svenska ordförandeskapet och frågan om handel kommer statsministern att presentera arbetsprogrammet för det svenska ordförandeskapet den 14 december. Det har ju också skett en tidigare

presentation av den dåvarande EU-ministern precis innan sommaren kring det mer övergripande som vi naturligtvis lutar oss mot.

Frihandelsarbetet är naturligtvis oerhört prioriterat för regeringen. Som ni känner till handlar rollen som EU-ordförande väldigt mycket om att hitta kompromisser och att vara en honest broker snarare än att tro att man på kort tid ska kunna enbart driva svenska frågor. Vi ser dock att det här är en fråga där vi har investerat mycket från svenskt håll. Det finns också ett antal processer som har pågått i EU under en tid och som väl förhoppningsvis ska gå in för landning. Dem kommer vi självklart att driva på.

Jag tänker till exempel på frihandelsavtalet med Nya Zeeland som är ett sådant som vi hoppas att få signerat och klart under ordförandeskapet. Här ligger också en del andra delar. Vi har avtalet med Australien som kanske möjligen inte går in för signering men som vi ändå hoppas kunna nå långt med under ordförandeskapet i den delen.

Indien är ytterligare ett sådant land och Chile. Sedan får vi se lite efter det senaste valet i Brasilien. Det öppnar ett fönster för Mercosur. Att tro att vi ska kunna underteckna ett sådant frihandelsavtal under ordförandeskapet är kanske lite väl optimistiskt. Men självfallet kommer det att vara väldigt prioriterat att driva på arbetet under det svenska ordförandeskapet.

Ni får ursäkta mig om jag missade någon fråga. Vad gäller USA är den transatlantiska länken, precis som jag nämnde, helt avgörande för Sverige. Mycket stora delar av vår ekonomi är baserad på import och export från USA. Det är dock inte okomplicerat, inte minst i situationen med Inflation Reduction Act. Den har potentiellt sett stora risker för Sverige och övriga EU.

Som jag nämnde hanteras den här frågan just nu av kommissionen och USA under det tjeckiska ordförandeskapet. Vi hoppas på att man ska kunna hitta en överenskommelse här. Men ifall man inte gör det kommer frågan att landa nästa år under det svenska ordförandeskapet.

Lite beroende på hur saker och ting utvecklar sig nu har vi en väldig beredskap för att utifrån vår horisont försöka att hantera den frågan för det fallet, men den måste få en lösning. Den är för den svenska handeln kopplad till USA mycket central på fler områden än enbart personbilstillverkningen.

Anf. 58 REBECKA LE MOINE (MP):

Jag undrar om min fråga om due diligence. Är det något som regeringen kommer att kunna verka för, lyfta fram och också implementera?

Anf. 59 ORDFÖRANDE:

Jag tyckte i och för sig att statsrådet sa att frågan låg under Justitiedepartementet.

Anf. 60 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Frågan ligger under Justitiedepartementet. Jag ser kanske inte att den är föremål för överläggningen för just FAC-mötet. Men det är klart att vi kan återkomma senare vad gäller ordförandeskapets prioriteringar. Jag tyckte mig tolka att det var mer så frågan ställdes, eftersom den inte ska upp för diskussion vid FAC i nästa vecka.

2022/23:12
18 november

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Vi har överläggning med statsministern den 13 december.

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Nästa punkt är dagordningspunkt 5, Handelsstöd till Ukraina. Det är en riktlinjedebatt och en diskussionspunkt.

Anf. 62 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Rådsmötet kommer även att diskutera det handelsrelaterade stödet till Ukraina. Där är regeringens utgångspunkt att vi ska göra precis allt vi kan inom EU för att stötta Ukrainas ekonomi och återuppbyggnad med särskilda insatser kopplade just till handelsområdet och genom att erbjuda landet en möjlighet att närma sig EU:s inre marknad.

Det finns ett antal aktuella frågor. Den mest aktuella är väl den om en eventuell förlängning av EU:s beslut att ta bort alla import- och antidumpingstullar för Ukraina. Det finns nu ett sådant tillfälligt undantag som löper ut vid halvårsskiftet nästa år. Regeringen stöder en sådan förlängning, gärna längre än ett år och gärna också ett beslut så tidigt som möjligt för att ge Ukraina och inte minst intresserade företag så lång förutsägbarhet som möjligt. Vi är också öppna för att ett sådant beslut ska gälla utan undantag. Där kan jag förtydliga den svenska ståndpunkten. Det är den linje som regeringen driver.

Därutöver pågår ett bredare arbete om handelslättnader inom ramen för associeringsavtalet mellan Ukraina och EU. Man kan här också säga att EU:s beslut om att ge kandidatlandsstatus till Ukraina var som alla vet historiskt. Det sänder en väldigt stark signal om förtroende för Ukraina som ekonomisk partner.

Vi hoppas att kunna bidra på de sätt vi kan både under mötet men också kopplat till ordförandeskapet med både bistånd och handel i närmandeprocessen till EU som Ukraina befinner sig i.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar att stödet är monumentalt för Ukraina från Sveriges riksdag. Därmed konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Nästa punkt är Övriga frågor. Har statsrådet något att säga?

Anf. 64 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande! Jag gläder mig åt stödet, och särskilt i fråga om Ukraina.

Det är en lunchdiskussion också. Jag kan informera nämnden något kopplat till det. Jag har lite varit inne på det. Det kommer att vara en informell diskussion om EU:s bilaterala handelsrelationer inklusive pågående frihandelsavtalsförhandlingar.

Som jag pekat på är det en väldigt prioriterad fråga för regeringen. Jag nämnde att vi hoppas kunna underteckna frihandelsavtalet med Nya Zeeland under vårt ordförandeskap. Sedan är det associeringsavtalen mellan EU och Mexiko, Chile respektive Mercosur som ska färdigställas samt träda i kraft så snart som möjligt.

Detta leder tidsprocessen som jag kan ge. Att komma vidare i de pågående förhandlingarna med Australien, Indonesien och Indien är också viktigt och något som vi kommer att lyfta fram under diskussionen.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Vi har som sagt inget underlag för det. Det är en informationspunkt här från statsrådet.

Anf. 66 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag lyfter fram samma fråga igen som jag gjorde i näringsutskottet. När det kommer till Mercosuravtalet finns det flera komponenter som man måste diskutera om klimat, miljö och rättvisa.

En punkt som ibland inte diskuteras så mycket är frågan om bekämpningsmedel. Där har vi bekämpningsmedel som är förbjudna att använda i Europa för att de är så pass farliga för människor och natur. Men det är helt okej att exportera till Mercosurländerna. På något magiskt sätt påverkar de inte människorna eller naturen där.

Det tycker jag är en väldigt viktig fråga. Man har även tagit fram rapporter på antal barn och vuxna som har dött på grund av bekämpningsmedlen i bland annat Brasilien.

Anf. 67 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Jag tackar så mycket för frågan. Det här är en lunchdiskussion. Jag tar med mig den aspekten. Som jag sa handlar mycket av det som är kopplat till framför allt Brasilien om Amazonas och den typen av frågor.

Vår övergripande inriktning är att den här typen av avtal ger en mycket tydligare reglering av olika saker som är centrala vad gäller till exempel Amazonas. Den här typen av frågor går in i det.

Det är klart att många av problemen vi ser i Brasilien i dag är kopplade till ett växande beroende av Kina där, för att uttrycka sig milt, den här typen av frågor inte står så högt upp på agendan.

Vi får återkomma mer i detalj till det. Men övergripande gör regeringen bedömningen att ett frihandelsavtal hade varit positivt även utifrån den här aspekten. Den regelbaserade världshandeln öppnar för att ställa krav i till exempel den här typen av frågor.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Nämnden tackar för informationen. Därmed avslutar vi överläggningarna med statsrådet Johan Forssell och önskar trevlig helg när den så inträder.

Anf. 69 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M):

Tack så mycket. Jag önskar er ett fortsatt bra möte och en bra dag.

§ 3 Jordbruks- och fiskefrågor

Landsbygdsminister Peter Kullgren

Åtterrapporing från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 17 oktober 2022.

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 21 november 2022

2022/23:12
18 november

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Landsbygdsminister Peter Kullgren med medarbetare har satt sig på plats. Vi hälsar statsrådet varmt välkommen till sitt första EU-nämnds-möte.

Vi inleder med åiterrapport från möte i rådet den 17 oktober.

Anf. 71 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Rapporten är utsänd skriftligt. Vi svarar gemensamt på frågor om det finns några.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Vi kan lämna den punkten.

Vi går in på Icke lagstiftande verksamhet angående jordbruk. Det är dagordningspunkt 3, Genomförandet av EU:s nya skogsstrategi för 2030. Det är en informations- och diskussionspunkt.

Anf. 73 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

EU:s skogsstrategi för 2030 presenterades i juli förra året. Rådet framförde då ett antal punkter för kommissionen att beakta i genomförandet. Rådet uppmanade EU-kommissionen att årligen rapportera genomförandet. Det är det som nu kommer att ske.

För regeringen är det viktigt att det är balans mellan de tre hållbarhetsdimensionerna i genomförandet av strategin. Det är även viktigt att principerna om subsidiaritet, proportionalitet samt det nationella självbestämmandet respekteras.

Ordförandeskapet väntas lyfta fram frågor om hur genomförandet av strategin om samarbetet mellan medlemsstaterna kan förbättras och hur fragmenteringen gällande skogsfrågor inom EU kan minska.

Det är framför allt genomförandet av två åtgärder i strategin som är aktuella. Den ena är det kommande lagförslaget om skogsövervakning och strategiska skogsplaner. Sverige har vid tidigare rådsmöten ställt sig bakom en uppmaning att kommissionen ska samarbeta nära med medlemsstaterna i framtagandet av förslaget. Vid behov kommer vi att betona det igen. Generellt sett är just samarbetet mellan EU-kommissionens och medlemsstaterna avgörande för ett framgångsrikt genomförande av strategin.

Den andra åtgärden är översyn av den ständiga skogsbrukskommittén. Det är regeringens ståndpunkt att den ständiga skogsbrukskommittén ska förbli det främsta forumet för medlemsstaternas företrädare och kommissionen för att diskutera och ge råd i skogsrelaterade frågor på EU-nivå. Dess roll i genomförandet av EU:s skogsstrategi bör stärkas. Det är en viktig faktor för att skapa bättre samordning av de många initiativ och förslag som berör skogen.

Anf. 74 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Tack till landsbygdsministern för föredragningen! Jag har några olika frågor.

Jag är nyfiken på hur vi tänker kring frågan som kommissionen ställde sig – hur medlemsstater kan bidra för att mer effektivt implementera den nya skogsstrategin både på EU-nivå och på nationell nivå.

Kommissionen har också betonat hur otroligt viktigt det är att det finns fältdata som kan verifieras – också kombinerat med remote sensing, alltså fjärrdata. Det är en viktig del i att kartlägga vilka skogar som finns kvar intakta i medlemsländerna och ha bra kunskap kring dem. Min fråga är om det finns någon åtgärd som vi kan vidta i Sverige för att öka kunskapen, både fältdata och remote sensing, fjärrdata, för att få bättre koll på våra skogar.

Jag undrar också om den ständiga kommittén. Den kommer ju att utvidgas eller omgrupperas. Om jag inte missförstått har Skogsstyrelsen varit inkluderad hitintills. Jag är nyfiken på vilka fler som kommer att delta i kommittén från svenskt håll.

Anf. 75 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Tack, ministern, för föredragningen!

Jag har också en fråga om skogskommittén. Frågan är varför den ska vara delaktig bara i rådgivande och inte i beslutsfattande som rör strategin. Anser man att detta är en fråga för rådet?

Anf. 76 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Tack, landsbygdsministern, och välkommen hit! Väldigt trevligt att se dig här.

Jag skulle också vilja fråga om den ständiga skogsbrukskommittén men också lite om den politiska kontexten.

Som vi uppfattat det har det funnits en bred samsyn kring skogsfrågornas vikt. Vi har haft en uppfattning att det inte skulle ha skilt så enormt mycket. Men i den EU-politiska debatten var näringsminister Ebba Busch tydlig med att det skulle bli en ny skogspolitik. Nu skulle det bli fart och fläkt i Sveriges politik på det området. Där blir det då ett antal frågor.

Dels undrar jag om det kommer att skilja sig väldigt i några slutsatser och om regeringens ståndpunkt om det reflekteras i någon bemärkelse.

Dels undrar jag om kommittén. Om det främsta arbetet ska ske genom den här skogsbrukskommittén, kommer det att betyda att det blir en politisk närvaro från Sveriges sida där? Är det i så fall ministern som kommer att delta i det arbetet? Där tangerar min fråga lite grann de frågor som uppkommit tidigare.

Anf. 77 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr ordförande! På rådsmötet är det ju diskussioner, och mycket av det här kommer vi att få anledning att återkomma till. I de mer detaljerade frågorna får vi se vad vi gemensamt kan svara på. Det går också alldeles utmärkt att återkomma med skriftliga frågor eller interpellationer om olika delar. Men jag ska ta lite grann.

När det gäller de tre frågorna som är uppe för diskussion är det liknande svar på alla. I princip är svaret på alla tre frågorna att det krävs att EU-

kommissionen samarbetar nära medlemsstaterna och att det finns väl fungerande forum för detta såsom den ständiga skogsbrukskommittén. Det kommer att vara vårt huvudbudskap.

På första frågan om bedömningen av framstegen och hur medlemsstaterna kan bidra mer effektivt till genomförandet av skogsstrategin på både nationell nivå och EU-nivå noterar vi likt ordförandeskapet att vissa framsteg har gjorts men att det står helt still på andra håll. Medlemsstaterna är dock redo att bidra. Till exempel har Tjeckien arrangerat en workshop om skogsövervakning. Även Sverige kommer att göra så under sin tid.

Vad gäller kommittén har det primärt varit Skogsstyrelsen som deltagit. Som när vi förhandlar i många delar i EU är vi oftast inte med på politisk nivå i de första stegen, men vi är oerhört nogga med att ha rätt ståndpunkter från politisk nivå medskickade från början – allt som oftast avstämnda här. Jag ser inte framför mig något annat förfaringssätt här heller. Sedan när tiden är den rätta kommer politiken alltid in, såklart.

Vad gäller skogspolitiken generellt var min ingång när flera av oss sågs i miljö- och jordbruksutskottet i går att i alla fall det senaste året har vi haft mycket likartade positioner om skogspolitiken i dåvarande regering och opposition, primärt gentemot EU och andra medlemsstater. Det var det jag menade. Den inrikespolitiska debatten ser jag framför mig att vi kan återkomma till i andra forum än inför det här rådsmötet.

Anf. 78 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag ska försöka ställa mina frågor väldigt rakt så att jag kan få svar. Kommer ni att satsa på inventering i Sveriges skogar? Och kommittén – vilka är med?

Anf. 79 JYTTE GUTELAND (S):

Vi är också nyfikna på vem som kommer att representera oss.

Vi tycker att det politiskt ger lite dubbla signaler att det förs fram kritik från den nuvarande regeringens sida om den skogspolitik som var men att det fundamentala arbetet med den här nya, vitala skogspolitiken ska ske i skogsbrukskommittén. Då är det klart att vi gärna vill veta vem som ska företräda Sverige där och hur arbetet ska gå till. Vad gör den här kommittén? På vilket sätt är det i den här kommittén som det viktiga arbetet med svensk skogspolitik ska genomföras? Vi är som sagt också mycket nyfikna på att höra mer om den här skogsbrukskommitténs arbete.

Anf. 80 MARTIN KINNUNEN (SD):

Jag undrar bara rent informationsmässigt om regeringen har någon åsikt om hur kommissionen vill förändra kommittéerna.

Det handlar väl om att man vill ha två olika instanser, en kommitté och en working group on forests and nature, som man vill ska arbeta närmare varandra. Finns det någon uppfattning om vad det kan få för effekter? Och ser regeringen det som en positiv utveckling att göra så, eller är det att föredra att behålla det som det har varit?

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns två frågeområden: inventering och den här kommittén och dess arbete.

Anf. 82 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr ordförande! Skogsinventering är det väl få länder som är så duktiga på som Sverige. Som ledamoten säkert vet har Sverige ett gemensamt forskningsprojekt med Finland och finska Luke. Jag träffade Finlands jord- och skogsbruksminister i tisdags och fick en föredragning av deras skogsövervakning.

Det som kan väcka lite oro i en EU-kontext är att man tror att man med primärt satellitdata ska kunna göra goda bedömningar av skogarnas tillväxt och så vidare. Vi kan konstatera att vi har mycket mer sofistikerade metoder i Sverige och Finland och andra länder som har den typ av skogsbruk som vi har. Där måste man ha markdata, inte bara satellitbilder på hur skogen mår och ser ut. Vi ser en fara i att det här trycks på oss när vi vill fortsätta med vår inventering. Den har en lång tidscykel bakåt, så vi har väldigt bra koll på vårt skogsbruk.

Den här kommittén finns ju redan i dag. Den arbetar redan i dag och har så gjort. Tyvärr kan vi se att arbetet i kommittén inte varit så aktivt som vi önskat. Möten har blivit inställda, och man har inte kommit framåt. Det är en del i att vi vill fokusera på att kommittén, där vi har olika medlemsländers perspektiv med oss in, är det initiala arbetet för oss.

Jag svarade på frågan vilka som primärt sitter i kommittén och arbetar i dag. Den strukturen skiljer sig inte från andra kommittéer i fråga om hur vi arbetar inom ramen för EU. Men det finns, som Kinnunen är inne på, en viss risk när man ska föra samman detta – det är ju det man diskuterar just nu – att det blir ytterligare obalans i hållbarhetsdimensionerna. I Sverige är vi noga med att vi har två jämbördiga mål vad gäller skogspolitiken – ett produktionsmål och ett miljömål. Det tror jag är viktigt att vi fortsätter värna även på EU-nivå så att det inte blir slagsida åt något håll i det utan att det ska vara en balanserad ingång.

Anf. 83 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag välkomnar försöket, men jag hörde inte något rakt svar på vilka som ingår i kommittén. Jag kan göra ett nytt försök. Vilka myndigheter är det som representerar Sverige?

Det här känns som en viktig fråga som vi brinner för över hela det politiska spektrumet, men det känns lite oroväckande och aningen otransparent att vi inte kan få svar på vilka som företräder Sverige i den här kommittén. Vilka myndigheter är det som företräder Sverige, och vilka är det som kan komma att inkluderas?

Det tangerar faktiskt Sverigedemokraternas fråga också. Det finns ju skrivelser från kommissionen om att man funderar på att föra samman två grupper. Vilka är det som i så fall är med?

Jag kan också reflektera över att vi har olika syn på EU. Det hörde vi inte minst i EU-debatten, där man från Sverigedemokraternas sida inte vill delegera till byråkrater som ska fatta beslut över våra huvuden eller hur man nu brukar uttrycka sig. Det är precis vad det låter som att vi ska göra här. Vi delegerar till en kommitté som ska bestå av byråkrater, men vi vet

inte ens vilka myndigheter som är representerade. Det tycker jag är oroväckande.

Jag menar att det här är någonting vi skulle välkomna i Sverige, där vi har stor potential att implementera skogsstrategin och faktiskt göra något bra av den. Men det krävs ju politisk vilja och politisk närvaro och även större transparens i de här förhandlingarna.

Vad gäller inventeringen har vi historiskt sett satsat på inventering – nyckelbiotopsinventeringen och det dataregister som Miljöpartiet legat bakom som i princip alla andra partier har försökt ta bort och slå ned. Nu sker det ingen inventering i fält. Om landsbygdsministern är orolig att vi kommer att ha enbart fjärrdata och satellitbilder att förlita oss på kan jag säga att jag till viss del delar den oron och att det är av yttersta vikt att vi kompletterar detta i fält.

Jag ser därför fram emot en stor satsning i kommande budgetar så att vi faktiskt anställer biologer och tjänstepersoner på till exempel Skogsstyrelsen som kan inventera och skapa ett underlag som kan hjälpa markägare, bidra till grön infrastruktur och hjälpa till att implementera skogsstrategin.

Anf. 84 LORENA DELGADO VARAS (V):

Om detta är en kommitté som inte har varit så aktiv men man samtidigt säger att man vill stärka den roll den har är det viktigt att vi får tydlighet i vad som egentligen ingår i den här skogsbrukskommittén. Det kommer ju också att ha betydelse för vilken makt vi får eller inte får över den skogsbrukspolitik som kommer därifrån. Jag håller med Rebecka Le Moine om att man borde vara tydlig med vilka som ingår. Skogsstyrelsen nämndes tidigare, men jag vet inte om det är enbart de som ska medverka eller inte.

Anf. 85 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Vi noterar att det är företrädare för Skogsstyrelsen som ska befolka den ständiga skogsbrukskommittén och att det är en viss skillnad jämfört med den kritik som framkom före valet; det skulle bli en politisk närvaro på ett annat sätt än med tjänstemän. Här står det att skogsbrukskommittén ska förbli det främsta rummet för medlemslänternas företrädare för att ge råd i skogsrelaterade frågor. Då är det helt enkelt ett väldigt viktigt forum, där regeringen ser det som oerhört centralt att driva den nya skogspolitik. Det är ändå tjänstemän som gör detta. Jag noterar att det är så den nya regeringen vill ha det och att det låter lite annorlunda än det gör i debatterna i kammaren.

Anf. 86 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det fortsatt är frågor om inventering och om skogsbrukskommittén.

Anf. 87 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Inte mycket har ändrats i kommitténs sammansättning sedan vi sågs i går och pratade om kommitténs sammansättning och hur den arbetar. Det handlar primärt om Skogsstyrelsen, som är vår främsta

myndighet på området, men även Naturvårdsverket har varit närvarande i olika undergrupper beroende på hur man arbetar.

Som många andra kommittéer är den här kommittén rådgivande och agerar på instruktion från regeringen, precis som vanligt. Det är så vi förhandlar de allra flesta frågor i EU. När man har kommit till vägs ände där kommer det upp på en annan nivå, och på en annan nivå fattas de slutgiltiga besluten. Det här är inget annat än det som ni känner till.

Det vi fokuserar på nu är att få igång arbetet. Det finns många stora skogsakter och förslag som påverkar svensk skog på ett omfattande sätt eller har potential att göra det. Vi vill såklart ha våra främsta experter med i de diskussionerna så tidigt som möjligt. Det är inte fråga om något annat.

Vill ni ha namn på dem som sitter med kan vi försöka få fram dem och skicka till nämnden. Men om inte någon av mina kollegor har med dem nu får vi ta det vid ett annat tillfälle.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att statsrådet har fått med sig så kallade medskick samt mer eller mindre glada och uppmuntrande ord.

Jag konstaterar att det i den del som gäller diskussion finns stöd för regeringens här redovisade inriktning. I övrigt tackar vi för den information som delgivits.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Övriga frågor, som består av 4 a, Aktuella lagstiftningsförslag, 4 b, EU:s konferens för bioekonomi 2022, och 4 c, Meddelande om säkerställande av tillgång till gödselmedel till överkomliga priser. Det är en informationspunkt.

Anf. 89 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Om det finns frågor ska vi försöka svara på dem.

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor. Vi noterar och tackar för informationen.

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Landsbygdsministern fortsätter under denna punkt. Först har vi återrapporter från mötet i rådet den 2 juni och ett informellt ministermöte den 2 september.

Anf. 92 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Återrapporterna har gått ut skriftligt. Vi kan svara på frågor.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor. Vi tackar för återrapporterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3, Sammanhållningspolitikens långsiktiga effekter på EU:s regioner. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 94 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr ordförande! Dagordningspunkten avser en diskussion om sammanhållningspolitikens långsiktiga effekter på EU:s regioner. Ordförandeskapet vill diskutera de viktiga målen och principerna för sammanhållningspolitiken, de utmaningar som politiken kommer att möta i framtiden och hur de på bästa sätt kan hanteras samt mervärdet av sammanhållningspolitiken i jämförelse med andra EU-instrument och nationella regelverk.

Det tjeckiska ordförandeskapet har tagit fram en bakgrundsnot inför diskussionen. I den noten pekar ordförandeskapet på flera konkreta resultat som sammanhållningspolitiken bidragit till, bland annat nödvändig infrastruktur i form av motorvägar, järnvägar med mera, men även skapandet av arbetstillfällen. Sammanhållningspolitikens betydelse för social inkludering lyfts även fram, där utbildnings- och kompetenshöjande insatser möjliggjort en bättre levnadsstandard för EU-medborgare och att riktade insatser för specifika och utsatta grupper bidragit till ett inkluderande samhälle.

Underlaget pekar också på sammanhållningspolitikens roll för att eventuellt mildra de direkta och indirekta effekterna orsakade av den senaste tidens kriser, såsom covid-19-pandemin och kriget i Ukraina, genom extraordinära och temporära instrument. Sammanhållningspolitiken är dock inte tänkt att vara ett krisinstrument, utan ska i grunden verka för långsiktig investeringspolitik.

Vid ministerrådsmötet förväntas också rådets slutsatser om sammanhållningspolitiken antas. Av dessa framgår några av de utmaningar som funnits och åtgärder som kan komma att behövas framöver. Det här återkommer jag till lite under nästa dagordningspunkt.

Regeringen anser fortsatt att EU:s sammanhållningspolitik ska – som det står i fördraget – främja en harmonisk utveckling inom hela unionen

för att stärka den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen genom att sträva efter att minska skillnader mellan olika regioners utvecklingsnivåer. Alla ska kunna ta del av EU:s inre marknad.

Regeringen ser precis som det tjeckiska ordförandeskapet att det finns behov av att unionen påbörjar resonemang om hur den framtida sammanhållningspolitiken ska utformas. Regeringen anser att detta ska ske inom ramen för förhandlingarna om den fleråriga budgetramen. I diskussionen avser regeringen att välkomna en sådan diskussion men samtidigt lyfta fram att programmen inom sammanhållningspolitiken bör ha möjlighet att bidra till återhämtning, konkurrenskraftig hållbarhet, grön och digital omställning, motståndskraft samt ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.

Samtidigt finns det utmaningar för att medlemsstaterna ska hantera en rad nya EU-instrument, såsom faciliteten för återhämtning och resiliens, fonden för en rättvis omställning och brexitjusteringsreserven. Direkta och indirekta effekter av kriget i Ukraina och covid-19-pandemin och behovet av att vidta åtgärder mot detta har dessutom lett till ett flertal ändringar i regelverken. Bara antalet ändringar av nuvarande regelverk och nya instrument ger sammantaget en större komplexitet för medlemsländerna jämfört med den tidigare programperioden. Dessutom har få program kommit igång för programperioden 2021–2027, och en halvtidsöversyn ska göras redan år 2024. Utmaningarna är med andra ord ganska många.

Regeringen anser att sammanhållningspolitiken ska vara en långsiktig politik som syftar till att stödja regionernas tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättning. För regeringen är det som sagt fortsatt viktigt att insatserna bidrar till ett hållbart, socialt och mer innovativt Europa. De insatser som görs ska bland annat vara innovativa och ha ett högt EU-mervärde.

Anf. 95 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Slutsatser om sammanhållningspolitiken. Det är en beslutspunkt.

Anf. 96 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr ordförande! Slutsatserna sammanfattar många av de synpunkter, utmaningar och resultat som det tjeckiska ordförandeskapet valt att ta fasta på vid utformningen av underlaget inför diskussionen under föregående dagordningspunkt. Regeringen anser att rådets slutsatser kan antas, eftersom de inte innebär några åtaganden och inte föregriper kommande diskussion om EU:s fleråriga budgetram.

Anf. 97 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Finns det i övrigt något att tillägga från statsrådets sida?

Anf. 98 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Nej.

Anf. 99 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsrådet för hans medverkan vid dagens EU-nämnds-
sammanträde, som var det första för hans del men ej det sista.

2022/23:12
18 november

Innehållsförteckning

§ 1 Transport-, telekommunikations- och energifrågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	1
Anf. 5 REBECKA LE MOINE (MP).....	2
Anf. 6 LORENA DELGADO VARAS (V)	2
Anf. 7 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	2
Anf. 8 REBECKA LE MOINE (MP).....	2
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 10 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	3
Anf. 11 LORENA DELGADO VARAS (V)	3
Anf. 12 REBECKA LE MOINE (MP).....	3
Anf. 13 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	3
Anf. 14 REBECKA LE MOINE (MP).....	3
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 16 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	3
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 18 REBECKA LE MOINE (MP).....	3
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 20 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	4
Anf. 21 MALIN BJÖRK (C).....	4
Anf. 22 MATILDA ERNKRANS (S).....	4
Anf. 23 LORENA DELGADO VARAS (V)	5
Anf. 24 REBECKA LE MOINE (MP).....	5
Anf. 25 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	5
Anf. 26 MATILDA ERNKRANS (S).....	5
Anf. 27 LORENA DELGADO VARAS (V)	5
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 29 MALIN BJÖRK (C).....	6
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 31 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	6
Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 33 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	6
Anf. 34 ORDFÖRANDEN.....	6
§ 2 Utrikes frågor – handel	7
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 36 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	7
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 38 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	7
Anf. 39 MONICA HAIDER (S).....	8
Anf. 40 MALIN BJÖRK (C).....	8
Anf. 41 LORENA DELGADO VARAS (V)	8
Anf. 42 REBECKA LE MOINE (MP).....	9
Anf. 43 Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	9
Anf. 44 MONICA HAIDER (S).....	9
Anf. 45 LORENA DELGADO VARAS (V)	9
Anf. 46 REBECKA LE MOINE (MP).....	9
Anf. 47 MALIN BJÖRK (C).....	10

Anf. 48	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	10
Anf. 49	ORDFÖRANDEN	10
Anf. 50	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	10
Anf. 51	MATILDA ERNKRANS (S)	11
Anf. 52	MALIN BJÖRK (C)	11
Anf. 53	REBECKA LE MOINE (MP)	12
Anf. 54	MARTIN KINNUNEN (SD)	12
Anf. 55	MATILDA ERNKRANS (S)	12
Anf. 56	ORDFÖRANDEN	12
Anf. 57	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	12
Anf. 58	REBECKA LE MOINE (MP)	13
Anf. 59	ORDFÖRANDEN	13
Anf. 60	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	13
Anf. 61	ORDFÖRANDEN	14
Anf. 62	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	14
Anf. 63	ORDFÖRANDEN	14
Anf. 64	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	14
Anf. 65	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 66	LORENA DELGADO VARAS (V)	15
Anf. 67	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	15
Anf. 68	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 69	Statsrådet JOHAN FORSSELL (M)	15
§ 3	Jordbruks- och fiskefrågor	16
Anf. 70	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 71	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	16
Anf. 72	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 73	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	16
Anf. 74	REBECKA LE MOINE (MP)	17
Anf. 75	MALIN BJÖRK (C)	17
Anf. 76	JYTTE GUTELAND (S)	17
Anf. 77	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	17
Anf. 78	REBECKA LE MOINE (MP)	18
Anf. 79	JYTTE GUTELAND (S)	18
Anf. 80	MARTIN KINNUNEN (SD)	18
Anf. 81	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 82	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	19
Anf. 83	REBECKA LE MOINE (MP)	19
Anf. 84	LORENA DELGADO VARAS (V)	20
Anf. 85	JYTTE GUTELAND (S)	20
Anf. 86	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 87	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	20
Anf. 88	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 89	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	21
Anf. 90	ORDFÖRANDEN	21
§ 4	Allmänna frågor – sammanhållning	22
Anf. 91	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 92	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	22
Anf. 93	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 94	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	22
Anf. 95	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 96	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	23

2022/23:12
18 november

Anf. 97 ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 98 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	23
Anf. 99 ORDFÖRANDEN.....	24